
Podstawowe wytyczne monografii bibliograficznej : cz. 1 : bibliografia podmiotowa i przedmiotowa.

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 46/4, 483-494

1955

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZAGADNIENIA EDYTORSTWA

PODSTAWOWE WYTYCZNE MONOGRAFII BIBLIOGRAFICZNEJ

CZ. I. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA I PRZEDMIOTOWA

Podstawowe wytyczne monografii bibliograficznej zostały przygotowane w Dziale Edytorstwa i Dokumentacji XIX i XX Wieku Instytutu Badań Literackich PAN. Mają one służyć jako ramowe wytyczne nowej serii IBL, przygotowującego bibliografie osobowe czołowych pisarzy XIX i XX wieku. Projekt wydawniczy na okres pięcioletni przewiduje opracowanie monografii bibliograficznych następujących autorów: Boya-Zeleńskiego, Tuwima, Zapolskiej, Żeromskiego, Prusa, Orkana, Nałkowskiej, Norwida. Poza plan pięcioletni przedłuży się rozpoczęta praca nad monografią bibliograficzną Kraszewskiego.

Monografie bibliograficzne będą się składały z dwóch zupełnie odrębnych części: szczegółowego *calendarium* życia pisarza oraz bibliografii podmiotowej i przedmiotowej. Poniższe wytyczne dotyczą tylko części drugiej. Trudna i nasuwająca wiele skomplikowanych problemów sprawa *calendarium* zostanie przygotowana oddzielnie i będzie również sformułowana w kształcie podstawowych założeń, obowiązujących autorów prac pomieszczanych w omawianej serii.

Bibliografia twórczości i opracowań o pisarzu stanowi i musi stanowić punkt wyjścia i podstawę dla opracowania życiorysu — dlatego została wysunięta na plan pierwszy. Wytyczne do monografii bibliograficznej zostały zredagowane w oparciu o dotychczasowe doświadczenia bibliografii osobowych. Zawdzięczają zwłaszcza wiele pracom dr Heleny Hleb-Koszańskiej (*Bibliografia utworów Joachima Lelewela*. Wrocław 1952), prof. dra Juliana Krzyżanowskiego (*Dzieła Sienkiewicza*. Bibliografia. Warszawa 1953) i Jadwigi Kaczanowskiej (*Bibliografia prac Juliana Marchlewskiego*. Łódź 1954). Projekt instrukcji bibliograficznej został w zasadzie przystosowany do autorów XIX i XX w., nie uwzględnia więc specyfiki twórczości autorów wcześniejszych.

W zredagowaniu powyższej instrukcji wzięli udział wszyscy współpracownicy działu dyskutując i korygując projekt przedstawiony przez Jadwigę Czachowską, Barbarę Winklową i Janusza Stradeckiego. Zaawansowane już prace nad bibliografią Zapolskiej, Boya-Zeleńskiego i Tuwima pozwoliły im na sformułowanie swoich doświadczeń. Instrukcja ta była również dyskutowana na szerszym zebraniu z udziałem prof. Kazimierza Budzyka, prof. Alodii Gryczowej, dr Heleny Hleb-Koszańskiej, prof. Stanisława Pigonia, prof. Kazimierza Wyki i innych. Cenne

uwagi dyskutantów zostały uwzględnione i skorygowały niektóre punkty projektu.

Publikujemy podstawowe wytyczne monografii bibliograficznych spodziewając się, iż wywołają one dalszą dyskusję, która krytycznie oceni „słabe punkty“ oraz wnieśie nowe korektury i uzupełnienia.

SPIS RZECZY

I. WSTĘP

1. Części składowe monografii bibliograficznej.
2. Ogólna kompozycja monografii.
3. Bibliografia podmiotowa a bibliografia przedmiotowa.

II. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA — ZASIĘG MATERIAŁU

1. Zasięg wydawniczy.
2. Zasięg piśmienniczy.
3. Notatki podające daty piśmiennicze utworów: daty powstania i pierwszego ogłoszenia.
4. Inna twórczość artystyczna pisarza.
5. Utwory fałszywie przypisywane pisarzowi.
6. Adaptacje, przeróbki dzieł przez innego pisarza.

III. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA — OPIS

1. Podstawa i technika opisu.
2. Elementy opisu pozycji ogłoszonej drukiem.
3. Elementy opisu pozycji podającej datę piśmienniczą utworu.
4. Elementy opisu rękopisu.

IV. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA — UKŁAD

1. Podział materiału bibliograficznego na grupy.
2. Układ zrębu głównego.
3. Układ spisu rękopisów.
4. Układ spisu utworów fałszywie przypisywanych pisarzowi.
5. Układ spisu adaptacji i przeróbek dzieł przez innego pisarza.

V. BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA — ZASIĘG MATERIAŁU

1. Zasięg wydawniczy.
2. Zasięg piśmienniczy.
  - a. Rękopisy.
  - b. Odczyty.
  - c. Dokumenty biograficzne.
3. Ikonografia.
4. Inna twórczość artystyczna związana z pisarzem.
5. Fakty związane z kultem pisarza (akademie, wystawy, rocznice).

VI. BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA — OPIS

1. Podstawa i technika opisu.
2. Elementy opisu pozycji ogłoszonej drukiem.
3. Elementy opisu rękopisu.

VII. BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA — UKŁAD

1. Podział materiału bibliograficznego na działy.
2. Biografia (materiały biograficzne).
3. Korespondencje.
4. Materiały historycznoliterackie i krytyczne.
5. Materiały dotyczące kultu pisarza.
6. Pisarz w literaturze pięknej.
7. Wykaz istniejących bibliografii dotyczących twórczości pisarza.
8. Ikonografia.

*

I. WSTĘP

1. Części składowe monografii bibliograficznej.
— Monografia bibliograficzna, obejmująca możliwie pełny materiał dotyczący życia i twórczości danego pisarza, składać się będzie z trzech zasadniczych części: *calendarium* życia, bibliografii podmiotowej, bibliografii przedmiotowej oraz ze spisów pomocniczych.
2. Ogólna kompozycja monografii.
  - a. Spis treści.
  - b. *Calendarium* życia uzupełnione fotografiami i reprodukcjami ważniejszych dokumentów dotyczących pisarza.
  - c. Wykaz wydawnictw zbiorowych i czasopism zawierających utwory pisarza oraz przez niego redagowanych. Czasopisma, z którymi pisarz bliżej współpracował, zostaną wyróżnione drukiem.
  - d. Wykaz pseudonimów i kryptonimów pisarza.
  - e. Wykaz skrótów.
  - f. Bibliografia podmiotowa.
  - g. Bibliografia przedmiotowa.
  - h. Indeksy:
    - Indeks tytułów,
    - Indeks nazw osobowych (występujących w tytułach i adnotacjach),
    - Indeks rzeczowy,
    - Indeks autorów tłumaczonych i ich utworów,
    - Indeks przekładów dzieł pisarza według języków, na jakie dzieła tłumaczono.

Rodzaj indeksów wprowadzonych do poszczególnych bibliografii zależy będzie od rodzaju twórczości danego pisarza.

3. Bibliografia podmiotowa a bibliografia przedmiotowa. — Bibliografia utworów pisarza i bibliografia prac i opracowań o jego życiu i twórczości będą — ze względu na jasność i przejrzystość układu — opracowane w zasadzie jako dwie odrębne części nie powiązane wzajemnie ze sobą. (W wypadkach jednak, gdy poszczególne artykuły danego pisarza wywoływały ożywione polemiki i dyskusje, w których sam pisarz — jak np. Boy-Zeleński — brał również udział, odpowiadając i polemizując, przewiduje się umieszczenie wypowiedzi polemicznych o utworach pisarza w bloku bibliografii podmiotowej.)

II. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA — ZASIĘG MATERIAŁU

Bibliografii podmiotowej stawiamy postulat osiągalnej kompletności. Zasięg bibliografii przedstawiać się będzie następująco:

1. Zasięg wydawniczy.
  - a. Dzieła wydawniczo-samoistne: wydawnictwa zwarte oraz części wydawnictw seryjnych, usamoistnione odbitki i nadbitki części wydawnictw zbiorowych publikowane z osobna.
  - b. Utwory piśmienniczo samoistne, wydawniczo niesamoistne, utwory pomieszczone w czasopismach, wydawnictwach zbiorowych.
  - c. Piśmienniczo i wydawniczo niesamoistne fragmenty utworów lub dzieł (jeżeli stanowią próbę edycji, nie zaś drobne cytaty przytoczone w celach polemicznych czy dokumentacyjnych).
  - d. Przekłady utworów pisarza na języki obce.
  - e. Dzieła, w których udział pisarza był tylko cząstkowy jako wydawcy, współpracownika, redaktora.
  - f. Wywiady z pisarzem (autoryzowane), stenogramy jego odczytów itp.
2. Zasięg piśmienniczy.
  - a. Rękopisy.
  - b. Dzieła nie zaświadczone piśmienniczo ani wydawniczo (np. odczyty i słuchowiska radiowe).
  - c. Dzieła zamierzone.
3. Notatki podające daty piśmiennicze utworów: daty powstania i pierwszego ogłoszenia. — W celu wydobycia chronologicznego obrazu twórczości pisarza, jako odrębne pozycje uwzględnione zostaną w bibliografii,

w miarę możliwości, daty powstania utworów i pierwszego ogłoszenia ich w formie innej niż drukowana (wystawienie na scenie, odczyt itd.), uzyskane na podstawie korespondencji, recenzji ogłoszonych w czasopismach itp.

4. Inna twórczość artystyczna pisarza (np. rysunki).
5. Utwory fałszywie przypisywane pisarzowi.
6. Adaptacje, przeróbki dzieł przez innego pisarza.

III. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA — OPIS

1. Podstawa i technika opisu.
  - a. Postulatem stawianym bibliografii jest dokładność opisu oparta na autopsji dokumentu. Pozycje podawane na podstawie opisów z drugiej ręki, przejęte z innej bibliografii, muszą posiadać odpowiedni wskaźnik (gwiazdkę).
  - b. Podstawą opisu jest cała tytulatura dokumentu oraz — dla adnotacji — tekst dokumentu.
  - c. W bibliografii zastosowany będzie opis rejestracyjny zgodny w zasadzie z wytycznymi normy opisu w bibliografii bieżącej dziedzin i zagadnień. W koniecznych przypadkach zostaną wprowadzone adnotacje księgoznawcze i treściowe.
  - d. Rozmieszczenie elementów opisu: poszczególne elementy opisu podawać należy w ustalonej kolejności w jednym ciągu wiersza, adnotacje należy pisać *petitem* od nowego wiersza z wcięciem.
  - e. Nawiasy — wyrazy lub ich części wprowadzone do opisu zasadniczego przez opracowującego bibliografię powinny być ujęte w nawiasy graniaste. Nawiasy użyte w tytule dokumentu oznacza się nawiasami okrągłymi.
2. Elementy opisu pozycji ogłoszonej drukiem.
  - a. Autor.
    - Nazwisko autora umieszczamy tylko wówczas, gdy występuje przed tytułem w przypadku zależnym lub odmiennej pisowni.
    - Zaznaczenie autorstwa stylistycznie powiązanego z tytułem zastąpić należy trzykropkiem.
    - Gdy utwór podpisany jest pseudonimem lub kryptonimem, po tytule podaje się w nawiasie graniastym skrót (podp.) oraz dane w druku oznaczenie autorstwa.
    - W pozycjach ogłoszonych anonimowo po tytule umieszcza się skrót (bez podp.), w adnotacji zaś wyjaśnienie, na czym oparto rozwiązanie autorstwa.
    - Gdy pisarz jest współautorem utworu, należy wyliczyć nazwiska pozostałych współautorów przed tytułem.

b. Tytuł.

— W bibliografii podajemy tytuł pełny wraz z podtytułami z zachowaniem dokładnej formy przejętej z dokumentu. O ile tytuł utworu został następnie przez autora zmieniony, opisujemy utwór pod tytułem przyjętym stale w publikacjach, tytuł zaś pierwotny podajemy w nawiasie okrągłym bezpośrednio po tytule głównym. Podtytuły wymienią się nawet wówczas, gdy mają charakter dokładnych, bardzo rozbudowanych dyspozycji. Pozwała to na wgląd w treść pozycji.

— Dla pozycji opublikowanych bez tytułu należy wprowadzić w nawiasie graniastym tytuł sfingowany, określający zwięźle formę piśmienniczą oraz temat dokumentu. Przy listach tytuł sfingowany zawierać powinien: nazwisko adresata, datę i temat listu. Dla identyfikacji dokumentu należy podać w adnotacji *incipit*.

— W opisie utworu czy dokumentu znajdującego się w utworze lub w wydawnictwie innego autorstwa — czy też podanego do druku przez wydawców i zaopatrzonego przez nich w przypisy lub komentarz — należy wysuwać na pierwsze miejsce tytuł (ewent. tytuł sfingowany) utworu pisarza, a następnie dopiero podać opis całości, w której został on umieszczony.

— Uzupełnienia tytułu. — W wypadkach niejasnych należy po tytule, jako jego uzupełnienie, podać w nawiasie graniastym dane dotyczące:

1. Rodzaju utworu (przez oznaczenie skrótem),
2. Nazwy działu pisma, w którym utwór został pomieszczony,
3. W wypadku recenzji posiadających tytuł własny — nazwisko i imię autora recenzowanego, tytuł utworu, miejsce i rok jego wydania ewent. wystawienia na scenie.

c. Adres wydawniczy.

Miejsce wydania.

Rok (pomimo istnienia żywej paginy).

Nakładca.

Drukarnia.

Format w centymetrach lub symbolach.

Opis zewnętrzny.

d. Cytata wydawnicza.

Tytuł pisma.

Data: rok, numer, data dzienna.

Opis zewnętrzny.

e. Adnotacje.

Źródła, na podstawie których ustalono autorstwo pozycji anonimowej. Obszerniejsze wyjaśnienie niejasnego tytułu przez zwięźle sprecyzowanie tematu lub podanie treści (przytoczenie części składowych, rozdziałów).

Incipit utworów opublikowanych bez tytułu.

Motta i dedykacje.

Data cenzury.

Informacje o powiązaniu utworu — przy polemikach, dyskusjach — przez podanie pełnego opisu pozycji, z którą autor polemizuje.

Informacje dotyczące materiału ilustracyjnego zamieszczonego w utworze.

Przy rzadszych pozycjach — nazwy bibliotek, w których pozycje te się znajdują (ewent. sygnatury).

f. Odsyłacze.

— W związku z przewidzianym układem bibliografii (por. IV) odsyłacze będą spełniać bardzo ważną rolę, wiążąc rozbite według dat wydania części większej całości wydawniczej, kolejne wydania utworu, przekłady itd. Przy pierwszym opisie utworu — pod datą piśmienniczą lub w braku tejże przy pierwodruku — należy podać numery wszystkich pozycji, pod jakimi dany utwór występuje w bibliografii, poprzedzając je datą roczną oraz skrótem charakteryzującym: Powst., Wyst., Wyd. nast., Tłum., Rps. Przy pierwodrukach, reedycjach, tłumaczeniach oraz przy rękopisach umieszczony zostanie odsyłacz do pierwszej pozycji, pod jaką utwór wystąpił w bibliografii.

3. Elementy opisu pozycji podającej datę piśmienniczą utworu (datę powstania lub pierwszego ogłoszenia utworu w innej formie aniżeli drukiem).

a. W opisie pozycji podającej datę powstania utworu po tytule utworu należy podać skrót: Powst. — oraz miejsce i datę powstania.

b. W opisie pozycji podającej datę pierwszego wystawienia utworu na scenie po tytule należy podać skrót: Wyst., miejsce, rok, nazwę teatru oraz, w miarę możliwości, nazwisko reżysera.

c. Adnotacje.

— W obu wypadkach adnotacja powinna wskazywać dokładnie źródła, na podstawie których uzyskano informacje o w. w. faktach.

4. Elementy opisu rękopisu.

— Obok dokładnego opisu dokumentu podającego takie elementy, jak: autor, tytuł, opis zewnętrzny — należy określić w adnotacji charakter rękopisu (autograf, maszynopis) oraz, w miarę możliwości, wymienić posiadacza rękopisu.

IV. BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA — UKŁAD

1. Podział materiału bibliograficznego na grupy.

— W bibliografii podmiotowej zostaną wyodrębnione następujące części:

- a. Zrąb główny bibliografii: utwory objęte zasięgiem wydawniczym i piśmienniczym oraz notatki podające daty piśmiennicze utworu.
  - b. Spis rękopisów ewent. inwentarz archiwum pisarza.
  - c. Spis innej twórczości artystycznej pisarza.
  - d. Spis utworów fałszywie przypisywanych pisarzowi.
  - e. Spis adaptacji i przeróbek dzieł przez innego pisarza.
2. Układ zrzębu głównego.

— W tej części bibliografii zastosowany zostanie układ chronologiczny według lat. Kompozycyjnie najprostszy, przyjęty dla bibliografii osobowych ogólnie, układ ten uwypukla rozwój indywidualności pisarza, ewolucję jego twórczości, obrazuje jej związek z aktualnymi zjawiskami społeczno-politycznymi. W celu wyraźniejszego uwypuklenia rozwoju twórczości pisarza i zestawienia z poczytnością znajdującą wyraz w reedycjach utworów postanowiono, opierając się na koncepcji Heleny Hleb-Koszańskiej, w ramach roku wprowadzić układ następujący:

A. Daty piśmiennicze — pozycje podające datę powstania utworów lub pierwszego ich ogłoszenia w innej formie aniżeli drukiem. Dla wyróżnienia numery tych pozycji zostaną podane w nawiasie okrągłym lub wyróżnione drukiem (np. kursywą). Pozycje te zostaną ułożone chronologicznie według daty dziennej, przy czym pozycje o dacie rocznej zgrupowane będą na końcu.

B. Pierwodruki.

— Ta grupa materiału obejmować będzie — obok niewątpliwych pierwodruków — również dzieła o nowych, jedynie pewnych elementach składowych oraz utwory publikowane jednocześnie z tekstu autorskiego w kilku czasopismach lub wydawnictwach zbiorowych, w wypadku których trudno ustalić, czy są to pierwodruki czy reedycje.

— Pozycje tej grupy ułożone zostaną wewnątrz następująco:

- a. Utwory oryginalne, ułożone według rodzajów. Na przykład:
  1. Poezja.
  2. Proza.
  3. Dramat.
  4. Publicystyka.
  5. Prace historycznoliterackie i krytyczne.
  6. Recenzje.
  7. Prace naukowe z innych zakresów.

- b. Tłumaczenia.
- c. Prace edytorskie.

— Ilość i jakość grup rodzajowych pierwodruków dzieł oryginalnych zależy będzie od rodzajów twórczości pisarza. Każda z grup rodzajowych posiadać będzie przy pierwszej pozycji z danej grupy oznacznik. Na przykład: p. — proza, k. — krytyka, w. — wiersze. Wewnątrz poszczególnej grupy rodzajowej utworów oryginalnych następować będą najpierw dzieła zwarte, następnie chronologicznie utwory drukowane w czasopiśmie. Grupy utworów tłumaczonych przez pisarza oraz jego prac edytorskich posiadać będą wewnątrz układ według alfabetu nazwisk autorów tłumaczonych.

C. Reedycje.

— Układ wewnątrz tej części odpowiadać będzie układowi w części: B. Pierwodruki.

3. Układ spisu rękopisów.
— Spis rękopisów posiadać będzie układ według rodzaju dokumentów, wewnątrz zaś układ chronologiczny z wyjątkiem korespondencji ułożonej alfabetycznie według nazwisk adresatów.
4. Układ spisu utworów fałszywie przypisywanych pisarzowi.
— Spis ten ułożony będzie według alfabetu tytułów.
5. Układ spisu adaptacji i przeróbek dzieł przez innego pisarza.
— Spis ten ułożony będzie według alfabetu tytułów utworów przerabianych.

V. BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA — ZASIĘG MATERIAŁU

Postulatem w bibliografii przedmiotowej jest celowa kompletność.

1. Zasięg wydawniczy.
  - a. Dzieła wydawniczo samoistne: wydawnictwa zwarte oraz części wydawnictw seryjnych, usamoistnione odbitki i nadbitki części wydawnictw zbiorowych publikowane z osobna.
  - b. Utwory piśmienniczo samoistne, wydawniczo niesamoistne, utwory pomieszczone w czasopiśmie, wydawnictwach zbiorowych.
  - c. Piśmienniczo i wydawniczo niesamoistne fragmenty utworów lub dzieł dotyczących pisarza (jeśli są próbą oceny lub obszerniejszą informacją o pisarzu).
2. Zasięg piśmienniczy.
  - a. Rękopisy.
  - b. Odczyty o pisarzu w wystąpieniach publicznych i w audycjach radiowych.

- c. Dokumenty biograficzne nieopublikowane.
3. Ikonografia.
  4. Inna twórczość artystyczna związana z pisarzem (np. utwory muzyczne).
  5. Fakty związane z kultem pisarza (np. akademie, wystawy, rocznice *etc.*).

VI. BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA — OPIS

1. Podstawa i technika opisu (jak III. 1.).
— W pewnych wypadkach w bibliografii przedmiotowej stosowany będzie opis skrócony (np. opis artykułu przedrukowanego kilkakrotnie, opis utworu ogłaszanego w kilku kolejnych wydaniach).
2. Elementy opisu pozycji ogłoszonej drukiem.

a. Autor.

— Nazwę autora dokumentu bądź nazwy dwóch lub trzech autorów należy stawiać na czele opisu. Nazwy drugiego i trzeciego autora rozdzielają przecinki.

— Jeżeli wymienia się nazwisko autora ukrytego pod pseudonimem, kryptonimem lub kryptogramem, powinno ono wyprzedzać w opisie formę nazwy dodaną w druku. Nierozwiązany pseudonim, kryptonim lub kryptogram należy stawiać na czele opisu z zachowaniem kolejności liter i wszelkich znaków graficznych (nawiasy i kropki).

b. Tytuł.

— W bibliografii podajemy tytuł pełny wraz z podtytułami z zachowaniem dokładnej formy przejętej z dokumentu.

— Dla pozycji opublikowanych bez tytułu należy wprowadzić w nawiasie graniastym tytuł sfingowany, formułujący zwięzłe formę piśmienniczą oraz temat dokumentu.

— W opisie utworu piśmienniczo samoistnego, wydawniczo niesamoistnego, znajdującego się w wydawnictwie zbiorowym lub będącego częścią (rozdziałem) w tomie składającym się z szeregu utworów jednego autora, wysuwamy na pierwsze miejsce tytuł utworu nas interesującego, a następnie podajemy opis całości, w której został on umieszczony.

— W opisie fragmentu wydawnictwa lub utworu na pierwsze miejsce wysuwamy tytuł całości wydawnictwa, w adnotacji zaś podajemy strony zajęte przez fragment oraz nagłówek oryginalny fragmentu lub sformułowanie jego tematu.

c. Adres wydawniczy.

Miejsce wydania.

Rok.

Nakładca.

Opis zewnętrzny.

d. Cytata wydawnicza.

Tytuł pisma.

Data: rok, numer, data dzienna.

Opis zewnętrzny.

e. Adnotacje.

— Obszerniejsze wyjaśnienie niejasnego tytułu przez zwięzłe sprecyzowanie tematu lub podanie treści (przytoczenie części składowych, rozdziałów).

— *Incipit* utworów opublikowanych bez tytułu.

— Informacje o powiązaniu utworu — przy polemikach, dyskusjach — przez podanie pełnego opisu pozycji, z którą autor polemizuje.

— Informacje dotyczące materiału ilustracyjnego zamieszczonego w utworze.

f. Odsyłacze.

— O ile pozycja ze względu na zawartość powinna się znaleźć w kilku działach, zamiast powtórnego opisu wprowadzamy odsyłacz.

3. Elementy opisu rękopisu.

— Obok dokładnego opisu dokumentu podającego takie elementy, jak: autor, tytuł, opis zewnętrzny (por. III. 1.; VI. 2. a., b.) — należy podać w adnotacji charakter rękopisu (autograf, maszynopis) oraz, w miarę możliwości, wymienić posiadacza rękopisu.

VII. BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA — UKŁAD

1. Podział materiału bibliograficznego na działy.

— W bibliografii przedmiotowej przyjęty zostanie układ działowo-rzeczowy, a w ramach działów: bądź chronologiczny, bądź abecedowy. Materiał dzieli się na podane niżej działy.

2. Biografia (materiały biograficzne).

— Dział obejmuje artykuły, noty i dokumenty dotyczące życia pisarza. Układ — według okresów życia pisarza, których dotyczą dane materiały.

3. Korespondencja.

— Dział obejmuje listy do pisarza. Układ według alfabetu nadawców.

4. Materiały historycznoliterackie i krytyczne.

a. Opracowania syntetyczne.

— Dział obejmuje artykuły, noty i odczyty ujmujące syntetycznie bądź całość twórczości pisarza, bądź odnoszące się do pewnego jej okresu

czy wreszcie ściśle określonego tematycznie zakresu tej twórczości (np. Tuwim-tłumacz, Boy-teatrolog). Dział obejmuje więc materiał, który nie dotyczy jednego określonego utworu pisarza. Układ chronologiczny.

b. Literatura o poszczególnych utworach.

— Dział obejmuje recenzje, artykuły, noty i odczyty dotyczące poszczególnych utworów (i odczytów) pisarza. Dział dzieli literaturę o pisarzu na grupy rzeczowe, odnoszące się tematycznie do rodzajów twórczości pisarza; na przykład:

1. Poezja.
2. Proza.
3. Dramat.
4. Publicystyka.
5. Prace historycznoliterackie.
6. Recenzje.
7. Tłumaczenia.
8. Prace edytorskie.

— W ramach poszczególnych grup hasłami są tytuły utworów w układzie według alfabetu tytułów. Materiały dotyczące danego utworu ułożone są chronologicznie.

5. Materiały dotyczące kultu pisarza.

— Dział rejestruje — w miarę możliwości — artykuły, noty i fakty związane z pośmiertnym kultem pisarza (pozycje dotyczące rocznic, akademii ku czci pisarza, instytucji imienia pisarza, wystaw i wieczorów poświęconych twórczości pisarza *etc.*). Układ według haseł rzeczowych. Wewnątrz grup — układ chronologiczny.

6. Pisarz w literaturze pięknej.

— Dział obejmuje utwory literackie związane z postacią i twórczością pisarza (utwory dedykowane, parodie, pastisze, plagiaty, fraszki o pisarzu, powieści biograficzne z występującą postacią pisarza *etc.*). Układ chronologiczny według dat publikacji danych utworów.

7. Wykaz istniejących bibliografii dotyczących twórczości pisarza.

8. Ikonografia.

- a. Fotografie. Układ — według chronologii życia pisarza.
- b. Portrety i rzeźby. Układ — według nazwisk autorów.
- c. Ilustracje do dzieł pisarza. Układ według alfabetu dzieł; wewnątrz — chronologiczny.
- d. Fotografie teatralne z wystawionych sztuk pisarza (w miarę możliwości). Układ alfabetyczny według alfabetu tytułów dzieł; wewnątrz — chronologiczny.